

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. »GORENJEČ« stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naročba se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Vseslovansko planinsko društvo.

Bilo je pred dvema leti, ko smo priobčevali v »Gorenju« članke »Ljubljanski grad in promet s tujci«, ki so po požrtvovalnosti za naše kraje nad vse vnetega rodoljuba izšli kot brošura ter se razposlali križem vsega slovanskega sveta. V teh člankih smo posebno poudarjali potrebo ustanovitve »vseslovanskega planinskega društva«, ki naj bi povzdignilo promet s tujci tudi v naših krajih. Vodilo nas je načelo: v združenju moč. To se nam pač jasno kaže, kako je napredovalo naše planinsko društvo, odkar je v ozkem stiku z našimi brati Čehi. In čim večja bi bila ta organizacija, tem večji bi bili nje uspehi.

Slovensko planinsko društvo je v dobi svojega desetletnega obstanka dovršilo ogromno delo in nad vse delavni društveni odbor si je v svoj program zapisal še marsikako nalogo, katere pa radi nezadostnih gmotnih sredstev v svojo največjo žalost ne more izvršiti. Velik korak naprej je naredilo društvo z zgradbo »Aljaževega doma« v Vratih, v tem čarobnem svetu, kateremu zaman iščemo para v Evropi. Skromna je ta stavba, kakor je skromen naš narod, a pomena je velikanskega za našo turistiko. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da bodo zanamci gledali v tej divni dolini krasen hotel, kakršnih je po drugih planinskih krajih v obilici.

Ob otvoritvi »Aljaževega doma« je prof. Chodounsky v svojem govoru naglašal potrebo ustanovitve »vseslovanskega planinskega društva«. Ko smo v svojih gori omenjenih člankih propagirali to idejo, smo želeli, da bi s tem obudili splošno pozornost v tej zadevi. Žalibog, da je stvar zopet zaspala. Neki slovenski časnik je celo pisal proti ustanovitvi takega društva ter podprl svoja izvajanja s precej šepavimi argumenti, n. pr. da imajo drugi Slovani Karpate, kamor žele napeljati toke tujcev. Zares smešno to. Saj imajo tudi Nemci svoje planinske pokrajine, a to jih ni motilo, da ne bi bili pri nas tako sovražnih Slovincih ustanovili podružnice vsenemškega planinskega društva.

Iz srca smo hvaležni prof. Chodounskemu, da je ravno pri tej priliki izprožil to misel, katera naj se — čimprej tembolje — uresniči. Kakor hitro imamo »Vseslovansko planinsko društvo«, ne bode naše »Slovensko planinsko društvo« navezano na svoje skromne moči in bode tem lažje dospelo do svojega cilja.

Morebiti bi si kdo mislil, da naj ne bi posnemali Nemcev, da bi nam ne mogli očitati, da je naše »Vseslovansko planinsko društvo« le kopija njihovega »Deutsch-östrerr. Alpenvereina«. To nič ne, četudi nam vsaki dan to desetkrat očitajo. Ker vidimo, kake uspehe so dosegli s svojim društvom, zakaj se ne bi prijeli tega načina in ga izkoristili kolikor le mogoče. Ako bi videli, kako Nemec dela iz kamenja zlato, mami ne bi bili pravi bedaki, če bi ga zato ne hoteli posnemati, ker je Nemec. Ne sramujmo se učiti od drugih narodov, pa naj bodo katerikoli narodi hočejo.

So zopet drugi, katere navdaja bojazen, da bi potem »Slovensko planinsko društvo« bila le sekcija vrhovnega društva. Četudi bi naše društvo postalo najmanjša in najneznatnejša sekcija, nič ne de, da bi se le naše planinstvo povspenjalo vedno višje in višje, saj društvo samonasebi ni namen, temveč povzdiga prometa s tujci, pa naj se isti doseže na ta ali oni način. Ne dá se tajiti, da bode naša sedanja organizacija najkrepkejša opora osrednjemu društvu, to pa zopet naši organizaciji, kajti druga bode drugo izpopolnjevala in krepila. Naše skromno mnenje je, da ni gubiti časa, kajti čimprej nastopi ta združitev, temprej bodo vse sile združene pričele delovati v prosep planinstva, osobito v naših krajih.

Z vso vnemo se poprimimo zlatih besed prof. Chodounskega in jadmo na delo. Želeti bi bilo, da se naše časnikarstvo z vso resnobo loti te zadeve, ker več glav več ve. Čimbolj se bode ta zadeva v javnosti razmotrivala, tem boljši bodo uspehi. Že samo to dejstvo, da se je vrli gospod profesor Chodounsky zavzel za idejo, nam je porok, da ideja ni neizvršljiva in da se je bodo naši za slovensko turistiko tako zaslužni brati Čehi oklenili z vso češkemu narodu lastno energijo in vnemo. Torej na delo!

Učiteljski konvikt v Ljubljani.

Ob prihodnjem Božiču mine 10 let, odkar si je ustanovilo kranjsko učiteljstvo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«. V teku teh let se je že nabralo

20.000 K zgradbenega kapitala, tako da pride na vsako leto 2000 K. Če upoštevamo žalostne razmere, ki v njih živi kranjsko učiteljstvo, smemo reči, da je vsota, ki si jo je učiteljstvo pritrvalo takorekoč po krajcarjih, naravnost velikanska, prelep znak naše požrtvovalnosti in našega idealnega prizadevanja.

Temelj je torej položen!

Društveni odbor pa je sklenil, da razširi svoje delovanje tudi preko mej kranjske dežele, da si zgradi vse v «Zavezi» združeno učiteljstvo svoj dom v Ljubljani in da pridemo čimprej z združenimi močmi do zaželenega smotra. Ta namera se nam zdi tako lepa in plemenita, da jo priporočamo v najresnejše uvaževanje!

Naš skupni smoter je: Vse učiteljstvo vseh slovenskih pokrajin imej v Ljubljani svojo streho, kjer bo drugi dom njega sirotam in otrokom. To nam bodi glavno! Poleg tega bodo imela tamkaj svoj varni kot naša društva, ki reprezentujejo moč naše organizacije.

Do tega smotra pa ne pridemo s samimi besedami, nego je treba živahnega dela, mnogo žrtev in mnogo — denarja. Ako združimo vse sile in napnemo vse moči, je lahko mogoče, da imamo po preteku drugega desetletja svoj «Učiteljski konvik» , tako da bomo obhajali petindvajsetletnico «Zveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev» v — lastnem domu!

Ta najlepši praznik svoje požrtvovalnosti bi se radi učakali. Potem bi bila naša naloga končana, in na tem mejniku našega prizadevanja in trudapolnega delovanja bi morale potem zastaviti mlajše in krepkejšie sile, da izvrše druga dela, ki nas še čakajo.

Težki so neprestani, hudi viharji dolgih let večnega boja in žrtvovanja. Še tako jake moči opešajo, če se vedno izčrpavajo, a ni za to nadomestila in novih okrepčujočih snovi. Naše sedanje učiteljstvo ne pozna odmora in počitka. Noč in dan je vpreženo v delo, ki srka njegove moči ter ubija njega psihično in fizično silo. Sedaj je zakipela do kulminacije naša tvorna moč. Več nego sedaj ne more delati učiteljstvo, živeče in trpeče v tako obupno žalostnih, vsako dostojno plačo poštenih delavcev ironizujočih razmerah. Na nas pritiska najsrajnejša potreba izdatne samopomoči, da ne pocepamo od pomanjkanja v sramoto gabnega sistema, ki žene v propast naše solstvo, nas in domovino!

PODLISTEK.

Ondriček v Kranju.

Koncert c. kr. komornega virtuoza gosp. Frana Ondrička s spremljevanjem virtuoza na klavirju gosp. Jos. Famèra in čitalniškega pevskega zbora v Kranju je privabil mnogo poslušalcev v prostorno dvorano «Gorenjskega Sokola».

Veliko smo pričakovali od mojstra Ondrička, toda očarani in skoro nemi smo postali, ko smo začuli peti Ondričkove gosli, in videli smo, da je Ondriček daleko nadkrilil naša pričakovanja. Brez dvoma ga moramo imenovati «kralja gosli»; kajti redkokdaj se slavé umetniki s tako navdušenimi in obenem častno zasluženimi ovacijami, kakor se je v torek slavil pri nas češki umetnik in mojster Ondriček. Naše pero je nezmožno povedati, katere točke igra veliki mojster najlepše; kajti v vsaki številki se je kazala velikanska tehnika in spretnost, katera je izvabljala njegovi violini nebeškodoneče glasove; Ondriček igra klasično, romantično, moderno — ravno zato, ker je popoln. Mej češkimi muziki sedanjega časa zavzema veliki mojster prvo in najčastnejše mesto. Njega je treba slišati, da se ga razume; toda njega lahko vživa tudi nemuzik; kajti glas njegove violine pretrese sleherno dušo — dvigne tudi najtrpkejšie srce v višave ljubkih in krasnodonečih glasov. Sedaj se

Kot hrast na gori, ki kljubuje viharjem, tako stoji naše učiteljstvo v vrtincu političnih viharjev in birokratskih navalov. Toda temu hrastu so omajani koreni, zakaj ni zemlje okolo njih, da bi jim dajala tečne in zdrave hrane!

Najtežja skrb navdaja učitelja takrat, ko se ozre po svojih otrokih, ki ga prosijo kruha. Rad bi jim napravil življenje lepše in lažje nego je njegovo, življenje sužnja in neplačanega, vedno zasmehovanega, vedno zapostavljanega delavca. Kje ima danes učitelj zaslonbo? Celo šolske oblasti, ki bi ga morale ščititi, ne čuvajo njegovega žalostnega življenja in nimajo usmiljenja z njegovo izčrpano fizično močjo. In zato ima učitelj zaslonbo v samem sebi, v svoji organizaciji in v redkem številu pravih, požrtvovalnih svojih prijateljev.

In če ne več mi, imeli bodo naši otroci in zanamci zaslonbo v «Učiteljskem konviktu», ki bo sezidan na naših prihrankih, takorekoč na krvavo prisluženih in od lačnih ust pritrghanih krajcarjih.

Zato pa mora vse učiteljstvo na delo, in sicer nenu doma! Po vseh slovenskih kronovinah je treba razviti živahno agitacijo v prid «Učiteljskemu konviktu». Zastaviti moramo vse sile, da nabere vsaka kronovina v naslednjem desetletju po 20.000 K. in prizadevati si moramo, da dobimo v tem času od svojih prijateljev tudi 20.000 kron. Koncem drugega desetletja bi imeli na ta način sedanjih 20.000 K, potem novih kranjskih 20.000 K, štajerskih 20.000 K, primorskih 20.000 K in prijateljskih 20.000 K, t. j. skupaj 100.000 kron kapitala in se obresti.

Kako pridemo do tega?

Konec prihodnjič.

V Kranju, 10. decembra.

Naš državni zbor je nekaka šola za govornike. Gospodje poslanci se pridno pripravljajo za svoje govore, potem govore na dolgo in široko, slednjič pa vlada stori, kakor se nji poljubi. Kakor se sedaj kaže, ne bodo niti predlogi o podporah vsled ujm prizadetih rešeni do božiča. Za podpore bi se rabilo kakih 15 in pol milijonov kron, vlada pa hoče, da se ji dovoli 69 milijonov kron posojila, poleg tega pa še zahteva, da se s tem vprašanjem reši tudi proračunski provizorij. Vlada za to najbrže ne bode imela večine, in tako bodo šli poslanci domov na božične praznike — ne da bi kaj dosegli.

ob njegovem izvajanju smeje srce — in koj nato rosi oko solzo — solzo ginjenja, veselja in sreče; — poslušati Ondrička je naravnost nebeško.

Predstavil se nam je veliki umetnik z «Mendelsohnovem» koncertom E-mol. To krasno in težko skladbo je igral z njemu prirojeno tehniko tako dovršeno, da, ko je ob krasnem finalu taiste rosilo marsikako oko, burnega ploskanja in živio-klicev ni hotelo biti konca. Pridjal je še eno točko, in zopet je frenetično odobravanje pozdravljalo milega nam gosta.

Druga njegova točka, fantazija na «Prodano nevesto» je njegov umotvor, poln krasnih glasbenih efektov, posebno na G-struni se nam je pokazal tukaj velicega mojstra — no, pa saj bi tudi nihče ne mogel izvajati te krasne skladbe tako, kakor izvaja Ondriček to svoje delo sam.

Mladi pianist Jos. Famèra, kateri je spremljal Ondrička na glasovirju in tudi sam nastopil v dveh krasnih samostojnih točkah, je visoko nadarjen, jako spreten in popoln. Veselje ga je bilo gledati, kako so plavali njegovi prsti po tipkah glasovirja, izpod katerih so udarjali umetniško ubrani glasovi Fr. Chopinove «Poloneze» in Novakove balade «Manfred». Mlademu umetniku moramo le iskreno čestitati.

Čitalniški pevski zbor je pod vodstvom svojega pevovodja g. V. Rusa častno rešil svojo nalogo. A. Foersterjev «Samo» se je jako lepo in veličastno prednašal;

Novi župan v Gradcu. Za graškega župana je bil 5. t. m. izvoljen dosedanji podžupan Henrik Poschacher, ki je dobil 22 glasov. Dosedanji župan dr. Graf je dobil le 17 glasov.

Kap je zadela nemškega poslanca dr. Zdenka Schückerja 4. t. m. na Dunaju na nekem shodu. — Schücker je na shodu govoril proti novemu nižjeavstrijskemu šolskemu zakonu. Ko je končal, ga je zadela kap, da je bil takoj mrtev.

Ruski poslanik na Dunaju grof Peter Kapnist je po kratki bolezní v 66. letu starosti umrl. Rusija je z njim zgubila enega najboljših diplomatov, ki jo je od leta 1895 dalje zastopal na Dunaju. Ob njegovem mrtvaškem odru žalujeti soproga in 12letna hčerka.

Ministrska kriza v Srbiji. Ker se skrajni in zmerni radikali niso mogli zediniti, je dosedanji ministrski predsednik Gruić sestavil iz zmernih strank novo ministristvo. Novi naučni minister bo Nikolić, minister za stavbe Milašinović, justični minister pa najbrže Gruić.

Macedonija. Pri Pestrihinu v monastirskem vilajetu je trčila vojaška patrulja na neko bolgarsko četo 50 mož, med katero se je vnel boj. Dva ustaša sta padla, dva pa so vojaki vjeli. Vstaši so imeli dinamit s seboj. Dalje je napadla grška četa bolgarsko vas Zalenic ter pomorila več prebivalcev.

Rusko-japonska vojna.

Kar se tiče krika o japonskem vspehu zavzetja griča 203 metrov, ni smatrati za resno. Naj se le šteje število onih velikih forov, ki jih morajo Japonci šele zavzeti in videli bomo, da jih imajo zavzeti še vse! Taki so toraj dozdajni rezultati japonskih naskokov. Prisvojili so si baje le neko višino nekoliko južno od tega griča, o kateri trdijo Japonci, da je visoka 300 m, in na katero goje še posebne nade. Ta višina ni narisana na nobenem zemljevidu in brzkone se tudi nikjer ne nahaja. Zapadno od griča Ičan se sicer nahaja višina, ki meri 200 m, a je to najvišja na tej fronti. Potemtakem je le toliko gotovega, da se ni povišala ona pozicija od 203 m na 300 m, ampak da se je za 97 m povišala — laž v ja-

itako je tudi mična Vogričeva «Lahko noč» žela burno ploskanje in priznanje občinstva.

Le prehitro se je približala zadnja številka programa, in tesno nam je postajalo, ko smo vedeli, da je le še kratek čas odmerjen uživati umetniški večer.

Še enkrat je nastopil Ondriček, da se poslovi od nas v Paganinijevem «Plesu čarodejk».

Kako je igral veliki mojster to krasno delo, vé le isti, kdor ga je poslušal in se naslajal ob tem umotvoru. To je eno najlepših del velicega Nikola Paganinija († 1840 v Nizzu), in Paganinijev sin sam, ko je poslušal (leta 1892) Ondrička v Palermi, je dejal, da njegov oče tega svojega najljubšega komada ni nič boljše proizvajal kot Ondriček. S tem je mnogo povedano. Znano je, da je žel Paganini svetovno slavo in da pred in za Lisztom ni bilo slavnjšega virtuoza na violini, kakor je bil Paganini, in Ondriček je njegov prvi in največji naslednik. V tej točki smo slišali iz violine krasni dvo-spev in zopet lahko nadvladanje flažolet, bliskoma menjajoče oktave, najčistejše glasbene slike, verižice trilerjev, čarodejno bobnenje in zopet vdarjanje skrivnostne harfe — kratko in malo, stvari, katere so navadnemu muziku nedosegljive.

S čudovito gotovostjo in pregnanco je sviral to točko, pri kateri smo čuli divne, koloristične efekte, katerih glasbeni čar, poveksan z neomejeno tehniko, je naravnost vzbujal začudenje in strmenje.

Ko je Ondriček končal, je po dvorani kar zagrmelo burnih aplavzev in neštivilnih klicev «Živio» in «Nazdar»,

ponskih poročilih o položaju na bojišču. Vsekakor pa je to dokaz sijajne in junaške obrambe Port Arturja, ako Japonci v sedmih mesecih obleganja še vedno niso toliko napredovali, da bi se že borili za notranje utrdbe, marveč se morajo še vedno truditi, da šele osvoje ruske zunanje pozicije, ki se nahajajo izven glavnih utrdb. Od kar traja obleganje Port Arturja, je padlo že okoli sto tisoč Japoncev mrtvih in ranjenih. Samo pri naskoku na grič 203 m je padlo tekom 24 ur do 15.000 Japoncev.

V Mandžuriji se vrše vedno hujši spopadi med ruskim in japonskim topništvo. Očitno je, da se pričinja velika bitka. V Kirinu se nahaja ruska armada, ki šteje 50.000 mož. Sodi se, da bode prodirala proti jugu in poizkušala obiti japonsko desno krilo južno od reke Saho. Pred nekaj dnevi so Japonci poizkušali obiti neki oddelek Renenkampfove vojske, a so zašli v zasede in pri tem izgubili do 1000 mož.

Dne 3. t. m. je oddelek ruskih pešcev in kozakov obšel japonske predstraže in napadel sovražno baterijo 8 topov. Japonci so preplašeni utekli, topovi so pa ostali Rusom. Prejšnji dan so ruski kozaki pregnali Japonce iz vasi Lidiatun.

Najnovejše poročilo se glasi, da se je v portarturski luki ruska ladja «Poltava» potopila, «Retvizan» da je močno poškodovan in križarica «Bajan» da se je razbila. Dalje da so Japonci zasedli holm Asakaka in da so trije japonski oddelki pričeli napade na zahodne utrdbe. General Akamura je ranjen. Posebno hudo Japonci napadajo Erlunšan. Granitno zidovje da je močno že poškodovano. — Tako poročajo japonski viri.

Dopisi.

Z Gorenjskega. V št. 45. in 47. «Gorenjca» smo brali, kako nekateri napredni sadjarji mislijo o sadni razstavi v Radovljici in v št. 46. pa zopet zagovor ti-stega slavnega odbora te razstave, ki se trdovratno skriva pod klobukom g. Ivana Fajdige, vinotrčca (!) v Radovljici. Iz vsega smo razvideli, da je bila sadna razstava precej dobra — za Radovljico in pa za take ljudi, ki še nobene videli niso. A njena prireditel-

Ondriček so doneli po dvorani in niti eden ni hotel vstati raz svoj sedež, ampak vse je rajalo navdušenja in veselja. Dvakrat se je poklonil umetnik — toda s tem ni bil nihče zadovoljen in prej niso hoteli ponehati ovacije, da je ljubi naš gost zopet nastavljal svoje gosli ter privil z lahko eleganco svoj lok in nam zaigral še krasno «Lahko noč», pri kateri je nam milo donelo na uho petje njegove violine ter nas naravnost zazibalo v mehkih zvokih glasbenega čara.

Zopet je vse navdušeno pozdravljalo velikega mojstra in le neradi smo se ločili. Vsem pa ostane naš brat in glasbeni velikan Ondriček v trajnem in častnem spominu.

Po koncertu so se zbrali pevci in odbor «Narodne Čitalnice» na «Novi pošti», kjer se je na željo Ondričkovo zapelo več narodnih pesmi. Tajnik «Narodne Čitalnice» je Ondrička s toplimi besedami pozdravil ter se mu zahvalil za njegov glasbeni poset v Kranju. Nato je Ondriček zahvalno odgovoril, meneč, da ga je izredno veselilo, da je lahko zopet par ur prebil med svojimi brati Slovenci.

Pred vsem ne smemo prezreti tudi zasluga naše «Narodne Čitalnice», katera je prav vestno aranžirala ta koncert in iz prijaznosti do odličnega gosta prevzela pokroviteljstvo. Obenem je pa naša čitalnica zopet lahko ponosna, da je pod njenim okriljem priredil prvak slovenskih virtuozov svoj koncert ter tako uvrstil tudi naše mesto med one svetovne kraje, kateri so bili tako srečni ter slišali peti Ondričkove mile gosli.

H. R.

pa ni bila tako dobra. Mi vemo precej podrobnosti — in celo umazanih podrobnosti — kako se je farbalo in farbalo ljudi. A iz usmiljenja do ljudi — bomo za zdaj zamolčali te podrobnosti. Rečemo pa, da nevesči ljudje ne smejo nikdar več snovati priredb v imenu naših kmetijskih podružnic ter jih s tem spravljati ob veljavo pri ljudstvu in pri gosposki! Zato opozarjamo na to stvar slavni osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe, ki naj pazi, da se v podružnicah vse delovanje vrši — brez farbanja. In kaj je bilo to družega, kakor farbanje?! Sadjarski shodi, strokovna predavanja so bila napovedana. In zdaj pravi tisti odbor, ki si niti s svojimi imeni na dan ne upa, da on ni temu kriv, če ni bilo ne shodov in ne predavanj, nego kriva je temu kmetijska družba, ki jih ni priredila. Pravi dalje, da bo položil račun o dohodkih in troških slovenskemu ljudstvu, ko pride čas za to. Mi pa vemo, da se to nikdar ne bo zgodilo, ker si v javnem računu gg. Korosin in Fajdiga ne bosta upala zaračunati svojih dijet. Kaj ni bilo to farbanje, če se je obetalo razstavljalcem kolajne zlate in srebrne, diplome in pohvalna pisma i. t. d.?! Kje so pa te kolajne, te diplome in ta pohvalna pisma? In kdo jih je pa dobil? Ljudje že težko čakajo, da bi izvedeli imena srečnih odlikovancev, a odlikovanci čakajo še težje na kolajne in diplome. Toda kdo naj jih ukaže narediti in kdo naj plača ta odlikovanja?! To smo bili dolžni občinstvu še povedati. S tem smo pa tudi račune o sadni razstavi v Radovljici sklenili. Odbor naj bo naprej skrit pod g. Fajdigovim klobukom. Nam zadostuje, da vemo, da sta voditelja gg. Fajdiga in Korosin, za račun naj se brigajo tisti, ki so sl. odboru kaj posodili. Kdor hoče imeti strokovna predavanja in sadjarske shode, naj si jih naroči pri c. kr. kmet. družbi, kdor pa želi imeti kolajne, zlate in srebrne, častne diplome in pohvalna pisma, ta naj si jih pa kupi, a ne pri odboru sadne razstave v Radovljici.

Za napredne sadjarje.

Novice iz selške doline.

— Kratek potresni sunek in podzemeljsko bobnenje se je čulo dne 6. t. m. zvečer ob 10.18 uri.

Zgodba hudodelstva.

Spisal Maksim Gorki.

Dalje.

7.

Ko je prišel Ivan po boju, truden in poten, zopet k sebi, je rekel Salakinu bojzljivo: «Vidiš, — enega konja ni!»

«Ne bo govoril!» je rohnal Salakin in si brisal kri raz svojega razpraskanega obraza.

Mirno Salakinovo govorjenje je utolažilo Ivanov strah. «Nekaj lepega sva tu storila!» je rekel, kazaje na ogljarja.

«Bolje je, da sva ga midva, kakor da bi on naju pobil,» je menil Salakin ravno tako mirno in pristavil strokovnjaško: «Razslečiva ga. Ti dobiš kozuh, jaz pa suknjo. Požuriti se morava, sicer naju kdo sreča, ali dohiti . . .»

Molče je pričel Ivan preoblačiti ogljarja, izlekel mu obleko, zrl pri tem neprenehoma na svojega tovariša in si mislil: «Ali nima Jeremija res nikake bojazni?»

Mirno in popolnoma strokovnjaško ravnanje Salakinovo z ubitim, je vzbudilo v Ivanu občudovanje in plahost pred njegovim tovarišem. Še bolj se je pa čudil Salakinovemu kozavemu, razpraskanemu obrazu, ki je drgetal in se obenem smeje topil, medtem, ko so se mu oči nenavadno svetile, kot bi popil veliko vina ali, kakor da bi mu provzročilo nekaj veliko veselje. Med bojem je izgubil Ivan svojo kučmo. Salakin je prijel

— V Železnikih v konzumnem društvu poka. Sedaj le še umetno zakrivajo polom, ki bode nastal. Načelnik in komi sta se vsled nekih stvari skregala, tako da je slednji odpovedal službo.

— V Selcih je župnik Rožnik osnoval moško Marijino družbo. Fantje so se mu skoro že vsi izbrisali, zato je padel na moške, da bode lahko izprešal nekaj kronic. Toda naj ustanavljajo kolikor družb hočejo, tok časa gre naprej. Zadržavali ga sicer bodo, ali ustavili ne.

— Hud veter in mnogo dežja je bilo v četrtek. To je zadržalo celo škofa, da ni prišel v Selca, kamor je bil namenjan.

Novice iz Cerkljan.

— Veselja pijan poje naš kapelan pobožnemu «Slovencu» glorio, «ker so volilci izvolili same zavedne može katoliško-narodne stranke . . .»

— Kaki so ti zavedni možje? Ker si jih g. dopisnik ne upa imenovati — menda ga je sram pred njimi — jih moramo mi. Ti so: gruntna smrt Koruzman in Pavov oča z Brnikov, slavonski drvar Jazbec, Bolčarjev Štefan Franžotov, Davovšek z gora, Kovčec s Pšate in drugi.

— Ti so vsi zavedni možje, povečem znani cenjenim bralcem «Gorenjca», še bolj pa Cerkljancem. Vsi so vzgledni in razumni gospodarji, vneti za občni blagor občine in od vseh Cerkljancev zelo spoštovani in blagrovani možje. Kaj ni res, gospodine dopisnik?!

— Jemnasta, jemnasta, g. dopisnik, kaj ste pozabili poročati? Volitve se je udeležilo komaj 10% vpisanih volilcev. To je tak dokaz, da se ga lahko prime z roko; naše dobro, pobožno in kapelanom udano ljudstvo ne zaupa komandi, dani iz kapelanije.

— Dolge nosove imajo! Kdo? Najbolj naša kapelana, ki sta lazila po gorah, hodila po vaseh, da jima je bil dan prekratek, tako da sta okoli 11. ure domov hodila, oziroma se vozila. Sramota, kaj ne, to boli? G. župnik, veste za to in kako se strinja ponočevanje z duhovsko častjo. No, saj namen posvečuje sredstva.

— So volitve proste ali ne? Nek velilec ni hotel voliti moža, ki je bil tiskan na papirju. To sliši

ogljjarjevo kapo in jo pomolil Ivanu, rekoč: «Pokrij si jo, če ne te zebe, — tudi ni lepo — človek brez klobuka, — kako je to mogoče?»

Obrnil je žepe ubitega in storil to tako urno in vajeno, kakor bi se ukvarjal celo svoje življenje le s tem, z moritvijo in ropanjem ljudi.

«Na vse se mora ozirati,» je govoril, odpiraje ogljarjevo denarnico. «Ni človeka, ki bi šel brez klobuka. Glej, zlat — pet rubljev — ne, sedem in pol!»

«Ti . . .» je pričel Ivan in zrl s svetlimi očmi na denar.

«Kaj je?» je vprašal Salakin in se hitro ozrl v Ivana. «Ali ga ti hočeš?» Na, — vzemi!»

Porinil je denar Ivanu in mrmral z zaničevalnim glasom: «Te robe dobiva še dovolj! Hi, hi, naprej, si-vec! Podvizaj se!»

In Salakin je glasno ploskal z dlanjo po konjevem hrbtu.

«Ne mislim na denar . . .» je rekel Ivan, «hotel sem le vprašati . . .»

«Kaj?»

«Ali si — kaj takega — v prvo . . .» In Ivan je pomignil z očmi proti razslečenemu ogljarjevemu telesu.

«Tepec!» je kričal Salakin smeje, «ali sem morda razbojnik?»

«Vprašam te le, ker si ga tako hitro slekel.»

«Sleči se dá tudi žive; — pri mrtvih ni to nikaka umetnost!»

Dalje prih.

g. Kos, ker vtakne v vsako luknjo svoj nos, skoči po koncu ter vpije: »Kaj ti, samo ti boš nam vsem skazo delal?« Seveda je dotičnik vprašal kapelana, so li volitve proste ali ne, Pa ne mislite, da je bil to »grdi, ostudni liberal« — po kapelanovih besedah — ne, ampak zaveden mož, hud klerikalec od peta do las.

— Po volitvi je bilo kapelana le sram, ker sta se tako pošteno osramotila in se opravičevala pri ljudeh, da nista bila za vse odbornike iz prepričanja, ampak za to, ker sta se bala župnika. Kdor to govori, je hinavec. Vesta, da pravi ljudstvo: Izgovor je dober, če ga tudi pes prinese na repu.

— Ponižno vprašanje. Zakaj je kapelan Matevž nasprotoval nekaterim kandidatom, naj se jih ne tiska v volilne listke. Ali so nekateri možje dobri le tedaj, če je treba hranilnico vleči iz blata? Vas kaj boli, g. Matevž? Oh, oh, proti volji tako mogočnega kapelana so dobili ravno ti največ glasov.

— Čudno je, da gospodje iščejo liberalizem, kjer ga ni — sploh pa se pojma nimajo o njem. — Vsi kmetje so želeli v odbor može, ki jim je mar občni blagor, ne samo na jeziku ali bi celo pritrjeval z »ja« kakemu prifrknjenemu kapelanu.

— Kdo bo župan? Naš »Čekater« pravi: pri moj . . . , da bo še Jazbec za župana. Jaz mu privoščim, ker vem, da bi bil najboljši (seveda za Koruzmanovega študenta).

— Gotovo, tudi mi smo teh misli. Potem bodo zopet tri leta posedali po Petrovčevi ograji »trije modri« na občinske stroške in mešali Petrovčevo godljo.

— Mi pa pravimo: Bomo videli, ali je sekreter res prerok ali ne. Svetujemo odbornikom, naj volijo res kakega možaka, ne pa »mevže ali kisle Jere«.

— Prihodnjič bomo povedali kaj o Pavelci; kdo je samega sebe volil; o pooblastilih i. t. d.

— Cerkijanci, naročite se v obilnem številu na pošten list »Gorenjec«! Ne bojte se zamere pri kapelanih. Prašam vas, ali živite, kmetje, od kapelanov ali kapelani od kmetov. Naj se še takrat vas izognejo, ko pridejo po biro. Skrbeli bomo, da bo »Gorenjec« donasal prihodnje leto iz cerkljanske okolice vedno kaj zanimivega. Torej korajžo, le po njem! Velja celoletno samo 4 K in izhaja vsak teden.

Kamniške novice.

— Volitev v okrajni cestni odbor kamniški se je vršila dne 30. m. m. Kot načelnik je bil izvoljen župan Jos. Močnik, kot namestnik pa Matija Wieltchnigg, oskrbnik kriške graščine.

— Občinske volitve v Kaplji vasi so se vršile 6. t. m. Županom je izvoljen prejšnji župan Andrej Mejač, svetovalcem pa Janez Stercin in Aleš Kern, oba iz Kaplje vasi.

— Pri občinskih volitvah v Depali vasi, ki so se vršile 23. m. m. je bil izvoljen za župana Janez Dimc, za občinska svetovalca pa Anton Sinkovec in Štefan Sršen iz Depali vasi.

— Kamniški tehant ni snedel svoje besede o miru, kakor trdi v sobotnem »Slovencu« tisti Jaka, ki je na dan volitve skupaj gonil kmete, namestu da bi v šoli krščanski nauk učil. Kdo je dal Jakotu »urlaub« za ta dan? V »Slovencu« se priznava, da je tehant obljubil takrat, ko je prišel v Kamnik, da bode delal za Kristusov mir. To svojo obljubo tehant tudi zvesto izpolnjuje! Ali se pravi delati za Kristusov mir, če se hujska ljudi? Med »Kristusovim mirom« in delovanjem klerikalne stranke je tak razloček, ko noč pa dan! Kaj ne, vi novodobni farizeji in Saduceji!

— Dramatično predstavo »Marijana, uboga žena iz ljudstva«, priredi Narodna čitalnica v Kamniku jutri v nedeljo, dne 11. t. m. v društveni dvorani. Zaradi popolnosti igre si je nabavil odbor čitalnice popolnoma novo dekoracijo, katero je izborni naslikal naš domači nmetnik g. Koželj. »Marijana«, ki se je igrala le na velikih odrih, upamo, da bo dosegla tudi pri nas

popolen uspeh, saj je celo naš raziser zelo vester in natančen. Nasi diletantje se prav pristno vadijo, zato bodo pa sigurno želi v nedeljo velik aplavz. Začetek predstave je ob 7. uri zvečer. Sodeluje kamniški salonski orkester. Po predstavi prosta zabava.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Seja kranjskega občinskega odbora od 9. t. m. V odsotnosti župana predseduje podžupan dr. V. Štempihar. Ker trgovinsko ministrstvo z ozirom na nedeljski počitek namerava ob nedeljah utesniti pismoosko službo, izjavi občinski odbor na dopis c. kr. okrajnega glavarstva, da iz javnih, lokalnih in drugih prometnih ozirrov zadostuje ob nedeljah enkratno dostavljanje pošte. — Dr. V. Štempihar v imenu občinskega predstojništva stavi in utemeljuje predlog, da naj se gospoda občinski odbornik dr. Edvard Šavnik in občinski svetovalec Ferdinand Sajovic glede na njih zasluge izvolita častnim meščanom. Predlog se sprejme soglasno. — Konečno se odbor izjavi o dveh prošnjah za koncesijo žganjetoča, odnosno vinotoča čez ulico.

Občinski odbor v Škofji Loki je imel 28. m. m. svojo sejo. I. Verifikatorjem te seje imenuje župan gg. Josipa Guzolja in Rafaela Thalerja. II. Župan predloži proračun za leto 1905. Odbornik Ivan Mali poroča najprej o stanju občinskega premoženja ob koncu tekočega leta in konstatira, da se bo sklepalo mestno gospodarstvo z gotovim prebitkom K 225:38, ki se bo prevzel med dohodke za prihodnje leto 1905. Župan pojasni, da je ta računski zaključek jako ugoden, kajti lansko leto so se sklepali računi s primanjkljajem 6665:30 K, medtem ko bo letos prebitka 225:38 K, torej bo blagajnično stanje za 6891:28 K boljše kot lansko leto kljub temu, da je bilo letos toliko poprej neznanh izdatkov, zlasti za razširjanje električne razsvetljave, za kanal v kapucinskem predmestju, za regulacijo ulic pod nunskim samostanom i. t. d. Seveda je konstatirati, da se letos dolg pri posojilnici za hidrante 2830:87 K ni postavil kakor lansko leto med izdatke in da je torej resnični blagajnični pridobitek za letos le 4060:41 K. Župan je namreč mnenja, da se naj smatra navedeni dolg za hidrante kot fndirani dolg in da se naj ne poplača naenkrat, ampak potem 1% amortizacije tekom prihodnjih desetletij, tako da bo na tem plačevanju prizadeta deloma tudi prihodnja generacija, kateri bodo te naprave prav tako koristile kot sedanjim prebivalcem. To županovo poročilo vzame občinski odbor enoglasno z zadovoljstvom na znanje. Nato se preide k razpravi o posameznih proračunih: a) za ubožno hišo, b) za ubožni zaklad, c) za mestno občino sploh. III. Občinski svetnik Lovro Sušnik predlaga naknadno, da bi se prispevek za olupševalno društvo v Škofji Loki povisal od 40 na 100 K in naj se ta izdatek pokrije iz blagajničnih preostankov, ki se imajo brez dvoma pričakovati. Predlog je bil soglasno sprejet. IV. Županstvo izreče upanje, da bi bilo umestno ob novem letu podeliti občinskim uslužbencem in tudi tukaj nastavljenemu dacarju, ki pobira za občino užitninsko doklado, primerne nagrade, ter predlaga, naj se mu to dovoli. Sprejeto. V. Občinski svetnik Janez Čarman pozivlja župana, da naj ulož pri cestnem odboru v imenu mestne občine prošnjo, da se cesta, ki vodi skozi spodnji in takozvani »Lahov most« pri Krennerjevi tovarni sprejmeta med kategorijo deželnih cest. Župan obljubi storiti potrebne korake ter o uspehih poročati v prihodnji seji, nakar zaključijo sejo.

Narodna čitalnica v Škofji Loki ima jutri v nedeljo 11. t. m. ob 8. uri zvečer svoj redni občni zbor v društvenih prostorih.

Is Škofje Loke se nam piše: V torek zvečer ob 10. uri 13 minut je bil čuti tukaj precej močan potresni sunek, spremljan z bučnim podzemeljskim bobnenjem. Sunek je bil v toliko močan, da se je čulo zvenenje steklenih posod i. t. d. Da se je svet nekoliko tresel, čutilo se je že kake četrt ure pred sunkom.

Iz Besnice se nam piše: Zadnjo nedeljo smo se nasmejali do sitega. «Gorenjec» od minule sobote s Pokornovim popravkom je šel iz rok v roke. Zdavnjaj vemo, da naš fajmošter ni posebna luč, a da se bo na tako bedast način samega sebe smešil in dajal ljudem v zobe, kaj takega vendar nismo pričakovali. «Medvedov» tedaj noče biti, ker je baje zagledal luč sveta pri «Jesenskovem Jakcu». Kot Medvedov gospod je prišel v Besnico, kot Medvedov France že skoro deset let pri nas po svoje pase duše in Medveda ga bomo imenovali, dokler bo imel svoj brlog v Besnici ali v «Beznicu», kakor je nekoč izvolil našo vas imenovati na prižnici. Glede fajmoštrovega domačega imena se tedaj z «Gorenjcem» popolnoma strinjamo, mi ostanemo pri starem imenu in menda so «Gorenjčeva» izvajanja Pokorna samega tako presunila, da se je že spoprijaznil s priimkom «Medved». V nedeljo je namreč na leci povedal, da bo «Gorenjčevega» dopisnika ob zadnji uri «Medved» s tako mazal in da bo za popotnico grizel «Gorenjca». Tako je tedaj rešeno to preporno vprašanje na splošno zadovoljnost vseh prizadetih strank in naš fajmošter je in bo Medvedov, čeprav je rojen pri «Jesenskovem Jakcu». Govori se nekaj, do hoče s smledniškim župnikom menjati faro. Da bi si pa potem Besničani ne domišljevali, da so ga spravili proč, je takoj v nedeljo popoldne oznanil, da si besniški možje zaman belijo glave pri fraklju zganja, kako bi se znebili svojega fajmoštra, kajti on, če bo šel, bo šel iz proste volje in prestaviti ga ne more niti škof. Prosimo tedaj prav lepo Medvedovega gospoda, da gre prostovoljno in gđ. Juliko naj vzame tudi seboj. Učiteljica se ravna preveč po strogem gospodu in načelniku krajnega šolskega sveta. Pokorn otroke neusmiljeno pretepava in zadnjič enkrat je v ponavljalni šoli morala klečati neka deklica samo zato, ker so jo obdolžili, da je ona izdala, kako fajmošter mrevari šolarje. Fest punica Julika pa po dopoldanskem pouku šolarje zapira, pusti same v šoli in gre opoldan kosit v farovž. Šele ob treh pridejo otroci sestradani domov. Takih «špasov» smo Besničani sili, pač pa privoščimo prav iz srca svojemu fajmoštru, da se zabava na drug način. Tako je oni dan šel na neko ženitovanje. In ker vsak «ofčtar» mora imeti svoj par, je pripeljal seboj gđ. Juliko. Šele ob 11. uri zvečer sta se poslovila od drugih svatov in se potem ob tej pozni uri podala k počitku v župnišče. Priporočila sta se še vsak svojemu angelju varuhu in utrujena svata sta gotovo takoj nato prav sladko zaspala. Lahko noč!

Umrli je 7. t. m. v Zapužah pri Lescah g. Luka Grile, tovarnar, posestnik, občinski svetovalec, član okrajnega cestnega odbora in krajnega šolskega sveta i. t. d. Blagi pokojnik, ki je bil zvest pristaš narodno-napredne stranke, je užival vseobče spoštovanje. Čislani rodbini naše najiskrenejše sožalje!

Umrli je v Lescah posestnik in izvošček g. Martin Vidic v starosti 53 let. Pogreb bo jutri v nedeljo dne 11. decembra 1904. N. v m. p.!

Kričeče razmere na škofjeloškem kolodvoru. Iz trgovskih krogov se nam piše: Vsakomur je znano, da je škofjeloški kolodvor središče železniškega prometa dveh velikih dolin, namreč selske in poljanske doline. Voz za vozom se vrsti na kolodvor ter obratno in to sleherni dan, a kljub temu je uprava tako velikodušna, da mora voznik dostikrat čakati po cele ure, predno kaj dobi, ker se mu vrata vedno pred nosom zapirajo, češ, sedaj počakaj, vlak je tu. Sedaj pa premislite tak položaj: hlapec, ki pride iz štiri ure oddaljenega kraja, mora čakati povrhu še tri ure, — kar se je že čestokrat pripetilo. Skladišče bi moralo biti za tukajšnje razmere trikrat toliko, kakršno je sedaj, a gospoda, kateri bi morala biti ta stvar na srcu, se ogiblje, vedno trdeč, da skladišče ustreza potrebam. Vse zaman, dasiravno se je tudi občinski odbor že baval s to stvarjo. Pritožb vam lahko nastejemo na stotine, in jih tudi bomo, ako se razmere v kratkem ne izboljšajo. Ako se kdo zglašuje na kolodvoru, da se je njegovo blago med vožnjo kakorkoli si že bodi poškodovalo, izroči se mu taisto navadno smeje z opazko: «Schlechte Verpackung» — pa je od-

pravljen za vedno. Ako pošlješ hlapec na kolodvor, odkažejo mu čestokrat pol preveč, včasih pa premalo, tako da ti pripelje v redu redkokdaj. Kakor že omenjeno, je skladišče toliko premajhno, da je polovica blaga vedno zunaj pod kapom. Človeku, ki to vidi in izkuša, vsili se nehote misel, je li kaj takega mogoče v dvajsetem stoletju in to na kolodvoru, kjer je promet tako živahen, kakor malokje drugod — razmere pa zopet kot nikjer drugod. S tem smo storili zadnji korak v svrhu zboljšanja razmer na škofjeloškem kolodvoru. Ako tudi sedaj ne bo pomagalo, obelodanili bomo par kričečih slučajev, kateri gotovim krogom ne bodo posebno prijali.

Velika tatvina se je zgodila ponoči 4. t. m. na Hrušici. Nekemu gostilničarju so odnesli tatje blagajno, v kateri je bilo 5000 K gotovine, več srebrnih in ena zlata ura v skupni vrednosti 440 K. Tatvine sumljivi so železniški delavci.

Iz Bohinja. Bohinjski predor bo kmalu dogotovljen, Februarja meseca bode ves predor obzidan, maja meseca pa se skoro gotovo izroči državni oskrbi. Postaja in hiša za uradnike sta tudi že dogotovljeni. — Velikanske kamnolome v bližini bohinjskega jezera je kupila družba Rella & Comp. Odvažanje kamenja je prevzela gališka tvrdka H. Wietschner, ker se domači vozniki niso mogli zjediniti. — 30. m. m. se je odprl bohinjski vodovod, katerega je dogradila graška tvrdka S. Juhasz. Nemski čifuti dobivajo iz naše zemlje milijone, mi pa komaj — črn kruh! — 4. t. m. je bil tukaj zavratno ustreljen delavec Smukavec. Ko je šel ponoči iz sobe po svoji potrebi, so se začuli trije strelji in Smukavec, ki je bil zadet v glavo, se je takoj mrtev zgrudil na tla. Sum leti na delavca Oreheka in Smukačevo ženo, ki sta jo bila že enkrat skupaj popihala v Trst. Ženo umorjenega Smukavca so zaprli, Oreheka pa iščejo.

Hudič v predoru na Hrušici. Ko so zadnjič prišli delavci v rov na delo, so zagledali velko črno pošast, ki je skakala po jami. Delavci so jo urno odkurili na površje, ker je vsak mislil, da ga že hudič drži. Pri natančni preiskavi so pa vendar spoznali, da jih še ne bo hudič vzel, ker tista stvar je bila navaden črn maček, katerega je najbrž kak predrznež zanesel v rov.

Lov na vola. V Škofji Loki je ušel velik vol mesarju M. Hafnerju. Ubral jo je naravnost po selski dolini proti svojemu domu. Seveda so mu bili zasledovalci ves čas za petami. Bilo je to ravno na dan 24. nov., ko je bila Sora silno narasla. Ko so bili zasledovalci volu že blizu, skočil je ta naravnost v Soro, da bi jo preplaval. Valovje pa ga je odneslo na prod sredi reke Sore. Kakor kakšen samotar je hodil po otoku, okoli njega pa je burkala Sora svoje valove. Na obrežju pa so premišljevali, kako bi prišli do vola. Iz vasi Praprotno so prinesli dolge lestve in vrvi, da bi naredili zasilen most čez vodo in potem potegnili vola čeznj. Pa ni šlo, ker je bila voda prevelika. Vola pustiti sredi Sore tudi ni kazalo. Začeli so ga s kamenjem poditi, a vol se ni zmenil. Slednjič pa sklene eden izmed Praprotničanov, po imenu Lovro Rant (Kosmov), da gre nad vola. Privezali so ga na vrv in Lovro se je zakadil v vodo, ki ga je pa takoj zagnila. Hitro so potegnili zopet nazaj vsega premočenega. Poguma pa ta krepki mladenič le ni izgubil in podal se je še enkrat v vodo s pomočjo dolgega kola. Posrečilo se mu je priti na otok k volu. Začel ga je poditi, a vol se ni zmenil. Vrgel je nekaj kamnov vanj. Tu pa se obrne razjarjena žival proti mladeniču in z groznim tulenjem se zapodi proti njemu. Rant mu je komaj ušel. Potem pa se vol le ustavi. Pri Sori čakajoči so bili v strahu, če žival podere Ranta v vodo, in nekateri so mu klicali, naj gre nazaj. Vendar pogumni Lovro ni šel, temveč začene še enkrat velik kamen volu naravnost med roge in s povzdignjenim kolom se zapodi proti njemu. Sedaj se je vol ustrašil, se zasukal in planil nazaj v vodo, ki ga je kar zagnila. Šele čez nekaj časa so pomoleli rogovi z glavo in vode. Vol je planil potem proti bregu. Tu ga je zgrabil za jezik Janez Kankelj z Bukovice in ko bi mu ne prišli hitro na pomoč, bi ga vol spravil v deročo Soro. Ko so ga potem dobro prijeli, se je zopet

ustavljajl ali naprej. Silno je tulil in brcal okoli sebe. Vendar je bil slednjič premagan in odgnan v Loko, kjer je skozi mesto tulil tako, da so ljudje kar gledali. Pa tudi v mesnico ni šel rad in komaj se jim je posrečilo ga spraviti pod nož. Mesar Hafner je obdaril pomagache pri tem lovu na vola, ki bi bil lahko pokončal nekaj ljudi. Vol je bil vreden 320 kron.

V tukajšnji dijaški kuhinji se je plačalo v novembru za 1681 kosil in 1597 večerij 627.02 K, toraj za oktober in november 1367.56 K.

Umrli je danes v Blagovici (kamniški okraj) g. Tomaž Novak, posestnik, v starosti 41 let. Pokojnik je bil brat našega davčnega pristava g. Zdravka Novaka. Lahka mu zemljica!

Križem sveta.

Sodnik pobegnil. Kazenski sodnik dr. Emil Helfer z Dunaja je s svojo ženo pobegnil v Ameriko. Zapustil je 200.000 K dolga. Zaradi neke ponarejene menice se je izdala za sodnikom tiralnica.

Gospodarske stvari.

Tedenski sejem v Kranju dne 5. t. m.

Prignalo se je 133 glav goveje živine, 8 telet, 45 prasičev. — ovac, — kozlov, 22 huš. — 50 kg: pšenice K 10.50, prosa K 7.50, ovsa K 7.50, rži K 8.25, ajde K 8.— ječmena K 7.—, fižol: mandalon in ribničan K 14.—, koks 14.—.

Razpis daril iz cesarja Franca Jožefa I. zaklada za stare in zveste kmetijske posle. Iz tega zaklada, ki je bil ustanovljen l. 1898. v proslavo vladarjeve petdesetletnice, se letos odda deset daril po 20 K. Ta darila se razdele meseca decembra takim kmetijskim poslom s Kranjskega, ki se sedaj služijo in se izkažejo, da so npravnega vedenja in da služijo mnogo (najmanj 30) let neprenehoma pri eninisti hiši, ki se peča s kmetijstvom, pa doslej še niso bili obdarovani. Prošnje je vložiti do 10. decembra t. l. pri podpisnem odboru. Vsaka prošnja (ki jo ni treba kolekovati), mora biti potrjena od domačega gospoda župnika in od županstva. Podpisani odbor prav prijazno prosi vse one, ki so jim taki posli znani, naj jih opozore na ta razglas ter jim pomagajo sestaviti prošnjo, ali pa naj jo naredo namesto njih. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, 15. novembra 1904.

Listnica uredništva.

Gospodu dopisniku iz Cerkljan: Hvala za poslano. Nas bo prav veselilo, če boste še večkrat kaj poročali. Sicer pa, kadar pride v Kranj, oglasite se pri nas, ker bi radi govorili glede tega z Vami.

Darila.

II. izkaz dijaške kuhinje v Kranju za november: kazenska poravnava Osel ca. Konjar 10 K (po dr. Fr. Prevcu), mešani 48.80 K, profesorski kelegij 14 K, okr. sodnik Fr. Peterlin v Kranjski gori 10 K, župnik Mat. Jereb v Predvoru 3 K, Fr. Okornovec v Dražgošah 4.10 K, župnik Simon Žužek v Vodica 10 K, kaz. zadeva Pipan ca. Bolka (sod. adj. Antloga) 5 K, M. Poč v Komendi 2 K, J. Pfajfar, župnik v Javorjah 10 K, župnik Jernej Ramoveš v Poljanah 50 K, občina Bled za l. 1905 20 K, Gilbert Fuchs v Kokri 50 K, župnik v pok. J. Teran, Repnje, 3 K, župnik V. Aljančič na Dobravi 6 K, župnik V. Bernik na Homen 6 K, župan Jan. Molj v Vogljah 10 K, gospe A. Potočnik in A. Jelovec v Škofji Loki 10 K za petje šestostlecev ob grobu sošolca L. Trdine, volilo ranjkega g. J. Rodeta 88.95 K (po notarju A. Hudoverniku v Ljubljani), Ant. Treven na Jesenicah 10 K, kaz. zad. K. Gasperlin ca. J. Cimžar 5 K (sod. adj. Antloga). Odbor se srčno zahvaljuje za poslano doneske in prosi zajedno vse dobrotnike, naj se spominjajo ob raznih prilikah dijaške kuhinje v Kranju.

Veliko vznemirjenje vlada med gosti gostilne „Puščavnik“. Nek neznan gospod je namreč pozabil ondi nekaj patronov, ki so baje nabasani z neko silno eksplozivno snovjo, najbrž z brezdimnim smodnikom. Skrajni čas je že, da se radi njih oglasi, sicer se vržejo v peč.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest o smrti našega iskreno ljubljenega in nepozabnega soproga, očeta in očma, gospoda

LUKA GRILCA

tovarnarja, posestnika, občinskega svetovalca, uda okrajnega cestnega odbora, uda krajnega šol. sveta i. t. d.

ki je po kratki in mučni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče v 58. leti svojega življenja danes opolnoči mirno v Gospodu zaspal

Truplo predragega pokojnika se bo de preneslo v četrtek 8. t. m. ob pol 4. u. i. popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Begunjah. 202

Zapuže pri Lescah, dne 7. decembra 1904.

Ana Grile roj. Zupan, soproga. — Franc, Viktor, Karol, sinovi. — Marija Pretnar, Ana Avguštin, Terezija, Pavla, Ivana Grile, hčere. — Ivan in Alojzij Mencinger, pastorka. — Franciška Vovk roj. Mencinger, pastorka.

Zaloga „Belske kisle vode“

Vellacher Sauerbrunnen

4—23

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

Pozor!

Uljudno vabim slavno p. n. občinstvo k nakupu igrac, tašk za gospodinje in šolarje, šolskih potrebščin in špecerijskih stvari vsake vrste.

Spoštovanjem

200—2

Rajm. Krisper, Kranj.

Večkrat premislano!

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi hiše, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Drelse

98—25

v Ljubljani.

Izvrstan okus kave dosežete s primoršanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! VZOREK dragovoljno.
Poštna 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem očiščencem zastoj pošiljani mesečno.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

Tapetnik in preprogar Dragotin Puc

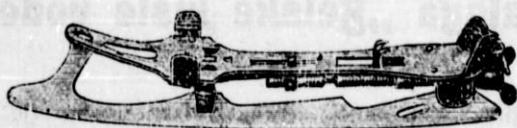
Ljubljana, Dunajska cesta 18

Izvršuje vsa tapetniška dela ter ima v zalogi tudi vse predmete te stroke lastnega izdelka. Vodja podružnične zaloge pohištva prve kranjske mizarске zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano.

Odlikovan z zlato svetinjo in častnim križcem v Parizu dne 28. februarja 1904. 136-15

Lepo božično ali novoletno darilo so

drsalke

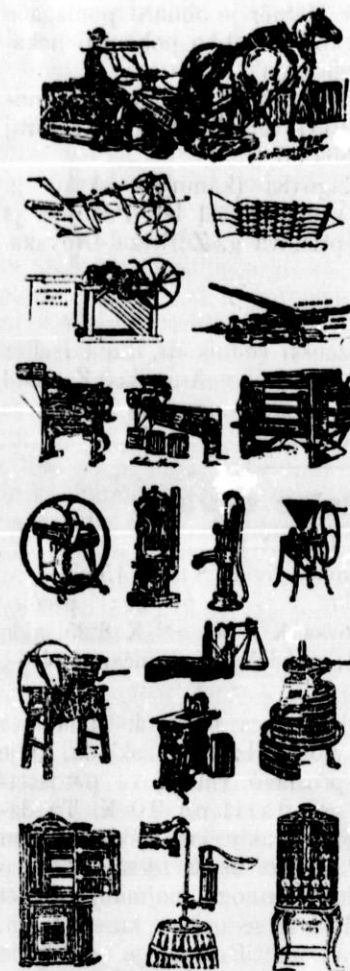
katere prodaja v različnih vrstah in po nizki ceni

trgovina „MERKUR“ Peter Majdič.

Za dijakе znižane cene.

201—1

Že veliko let dobro znani stroji vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe

poljska orodja, stiskalnice za seno, trijerji, čitilnice za žito, mlatilnice, vrtli, luščilnice za koruzo, mlini za sadje, mlini za grozdje, stiskalnice za sadje, stiskalnice za grozdje, mlini za golaoje, stroji za rezanje repe, slamoreznice, kotli za kuhanje klate, sesalke za vino, pipe, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojico, škropilnice za gnojico, vodovodi, železne cevi, svinčene cevi, gumijevе cevi, konopnene cevi, priprave za točenje piva, priprave za sladkor, omare za led, mlinci za kavo in dišavo, stroji za delanje klobas, šivalni stroji, priprave za petrolej, železne blagajne, železno pohištvo, namizne tehtnice, steherske tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, tehtnice na drog i. t. d. po zopet izdatno znižanih cenah, vse pod dolgoletnim jamstvom, po najugodnejših plačilnih pogojih tudi na obroke. Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in

franko! Dopisuje se v slovenskem jeziku. Prekupi in agenti zaželjeni! Piše naj se naravnost:

115-15

Ivan Schindler, Dunaj, III., Erdbergstrasse 12.

Vidmarič kaže kmetom moč „Pakraških kapljic“ in „Slavonske zeli“.

JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu št. 209, Slavonija. — Denar se pošilja naprej ali s poštanim povzajem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 steklenič (1 ducat) 5 kron, 24 steklenič (2 ducata) 8 kron 60 vin., 36 steklenič (3 ducati) 12 kron 40 vin., 48 steklenič (4 ducati) 16 kron, 60 steklenič (5 ducatov) 18 kron.

Manj kakor 12 steklenič se ne razpošilja.

Slavonska zel se rabi s prav sijajnim in najboljšim vspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bolenju, kataru in odstranjuje guste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolestih.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 8 kron 40 vin., 4 originalne steklenice 5 kron 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 kron 20 vin.

Manj kakor dve steklenici se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

PETER JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu 209, Slavonija.

195—4

P. Jurišić, lekarnar Pakrac.

Pozor!

Bolnemu zdravje!

Pozor!

Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjuje mrzlico in vse druge bolezni, ki v led mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **PETER JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu št. 209, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštanim povzajem.

Pomočnika
naprednega mišljenja za izdelovanje finega pohištva

sprejme v trajno delo
Josip Bernik
mizarški mojster v Selcih pri Škofji Loki.

Hamburg-Amerika

150—14

Iz Ljubljane v

Novi York

z dobro prosto hrano.

Odhaja se iz Ljubljane vsaki **ponedeljek, torek in četrtek** v tednu.

Izvrstna sigurna vožnja z brzoparniki samo **6 dni**. Pojasnila po večkrat brezplačno.

Zastopnik: **FR. SEUNIG, Ljubljana**, Dunajska cesta 31 (zraven šrange).

System Balke

M. Podkrajšek frizer

za dame in gospode
Ljubljana, sv. Petra c. 35

42—38
priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočni gor-ko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las.

**Dalje se izvršujejo vsa-
kovrstna dela iz las.**

Oddelek za dame s separa-
t-
nim vhodom.

„Zakaj so Vaši zobje tako beli?“

„Vsak dan rabim **O. Seydlovo higijenično kozmetično ustno vodo**, ki izvrstno vpliva na zobe in je bila s priznanjem odlikovana. Dobite jo lahko v **lekarni pri sv. Trojici v Kranju**.

38—40

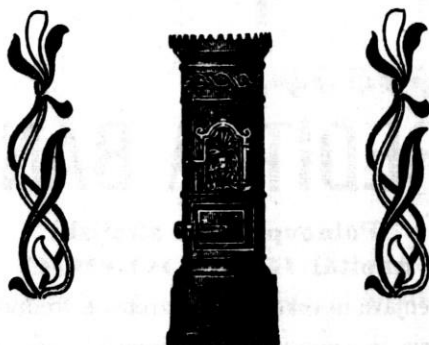

71—85

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom „MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mizarstvo, ključavničarsko, kovaško, zidarstvo, čevljarstvo orodje in orodje za poljedelce, kakor pluge, lemeža, železne brane, vile, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, **vodne žage, pile**, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katanovo lepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, **trsje za obijanje**

Zaloga vozniških plaht in pokrival za komate.

stropov, vlitte kotle. **Ve-
liko izber slamoreznic,
železnih peč**

**Roman- in Portland-
cement, traVerze,
stare, železniške
šine**

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, **sesalke za vodnjake**, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago. Zaloga svetilk, **zaloga različnih barv.**

Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin. v

Ljubljani g. A. Kališ, trafika, Jurčičev trg 3;
Škofji Loki g. M. Žigon, trafika, glavni trg;
Radovljici g. Oton Homann, glavna trafika;
Javorniku g. Štefan Podpac, trgovec;
Bohinjski Bistrici g. M. Grobotek, trgovec.

Velik požar

se zamore lahko in naglo pogasiti
 samo s 13—47

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vlečejo in mečejo vodo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno! Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta 1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A. Smekal odlikovana z dvema največjimi odlikovanji, in sicer: **S 1. počastno diplomu za izboljšanje parnih in motor-brizgalnic ter lestev in z zlato kolajno za prednosti pri ročnih brizgalnicah za nove sestave.**

R. A. SMEKAL

Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

Slav. šolskim vodstvom

se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Izšla je

„Dobra kuharica“

spisala Minka Vasičeva

v založništvu Lavosl. Schwentner-ja
 v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po
 pošti 6 K 55 h.

Obseja na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljanje najokusnejših jedi domače in tuje kuhinje, ima 3 fino kolorirane tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjakovega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nenaadne opreme, in konečno varčiva gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige. 10—58

H. Suttner, urar

v Kranju

priporoča svojo

izborna zalogo

ur,

zlatnine

in

srebrnine

po

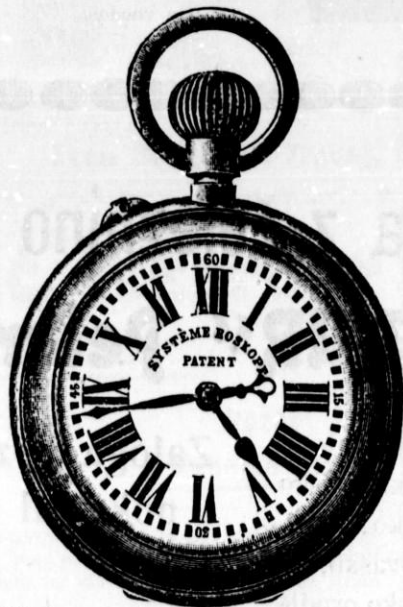
najnižjih cenah.

Ceniki zastonj in

poštne prosto.

Razpošilja se na

vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf. železničarjem dobro poznana, najtrpežnejša in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov stancvitno bel gld. 8-75, najfinejša znamka, gld. 6-50. 114—24

Ljubljanska KREDITNA BANKA v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promene izdaja v vsakemu trebanju.

17—47

Polnovplačani akcijski
 kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-ujme na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Ljubljana (Kolizej) **R. LANG** na Marije Terezije cesti

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

97—28

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 glid.

Modroci iz žičnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski.

Špecialitete v nevestininih baiah. Veliki prostori, priključno in v l. nadstropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-ešalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 121—15

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Geniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Imam v kleti

177—9

več sto hektolitrov

pristnega belega in črnega vina, nekaj fine rakijske in brinovca ter namiznega olja lastnega izdelka.

Vse solidno postavljeno tudi v moji posodi na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki ceni.

Ivan Pujman

posestnik in trgovec, Vodnjan-Dignano (Istra)

Zdravje je največje bogastvo.

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšajo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse iz glist izhajajoče bolezni. Delujejo izoborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezech ter koliko in ščipanje v želodec. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu ter ne bi smele rati tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

MESTNA LEKARNA, ZAGREB, Markov trg št. 90, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanaajstotina se ne pošilja. Cena je naslednja, in sicer franco dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 stekl.) 8 K, 3 ducate (36 stekl.)

11 k, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznalnih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gv., ki so s posebnim vspohom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili: Ivan Baratinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogor; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; J. Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1860.

187—6

MESTNA LEKARNA, ZAGREB

Markov trg št. 90 poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo.

Vizitnice in kuverte po najnižjih cenah.
Jv. Pr. Sampret, tiskarna v Kranju.

Učenec se sprejme pri
H. SUTTNER
155-12 urar v Kranju.

54-37

Zobo- tehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz **kavčuka** kakor tudi **zlata**, dalje **vrvnalnice** in **obturatorji** se izvršujejo po **najnovej ih metodah**.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in **cementu** kakor tudi vse **zobozdravniške operacije** izvršuje tu **specijalist**.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

Radi opustitve trgovine

prodaja se od dne 27. novembra raznovrstno **manufakturno blago** pod **lastno ceno** pri

Mariji Ažman

198-3

nasproti g. H. Suttnerja, urarja v Kranju.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

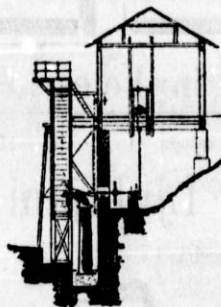
LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na miredvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne križe, štedilnike i t. d 103-27

Specijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

104-30

tovarna za stroje, železo in kovino-
livarna v **Ljubljani** priporoča
kot posebnost **žage in vse**
stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za
žagine naprave zvezane neposredno
z vrtilom. Sesalno-genera-
torski plinski motorji, naj-
cenejša gonilna sila 1 do 3 vin.
za konjsko silo in uro.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad
ime „**Schicht**“ in varstveno znamko „**jelen**“.

119-23

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT

Ustje
(Česko)

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje
(Česko)

Ishaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemati za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5-60. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 K, za pol leta K 1-50. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naroče brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovoliijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.